

Ovulatie-inductie

Inleiding

Ovulatie-inductie is een behandeling voor vrouwen die graag zwanger willen worden, maar die geen of een heel onregelmatige eisprong (ovulatie) hebben. Een normale cyclus is tussen de 21 en 35 dagen, Als de cyclus veel langer duurt is er minder vaak een eisprong en is de kans op een zwangerschap kleiner. Ook is het mogelijk dat er helemaal geen eisprong plaatsvindt. Er is in deze gevallen sprake van een cyclusstoornis.

Als er sprake is van een cyclusstoornis, zal de arts eerst onderzoek doen. Hiervoor is echo-onderzoek en bloedonderzoek van belang.

Meer over ovulatie-inductie

Ovulatie-inductie is een behandeling die gestart wordt bij:

- Vrouwen met PCOS

PCOS staat voor PolyCysteus Ovarium Syndroom. Letterlijk betekent dit dat er veel meer eiblaasjes dan gemiddeld in de eierstok aanwezig zijn. Dit is dan te zien bij echoscopisch onderzoek van de eierstokken. Hierdoor is bij PCOS de hormoonhuishouding verstoord: in verhouding is er te veel van het hormoon LH en/of testosteron aanwezig. Als gevolg hiervan is er heel onregelmatig of soms helemaal geen eisprong.

- Vrouwen met een normale hormoonhuishouding, maar geen of onregelmatige eisprong

Bij deze vrouwen zijn er bij het bloedonderzoek van de hormonen geen bijzonderheden maar vindt er toch geen of een heel onregelmatige eisprong plaats. Vaak is onbekend waardoor dit ontstaat, maar het gevolg: de afwezige of onregelmatige eisprong, is te behandelen.

- Vrouwen met lage LH- en FSH-waardes

In de hypothalamus, een deel van de hersenen wordt het hormoon LHRH gemaakt. Dit hormoon heeft effect op de hypofyse (ook in de hersenen gelegen). Die gaat dan de hormonen LH en FSH maken. Wanneer de hypothalamus niet goed werkt, worden deze hormonen niet aangemaakt en leidt dit tot verstoring van de menstruatiecyclus en het helemaal uitblijven van de eisprong. Dit probleem kan ontstaan door bijvoorbeeld chronische ziekte, ondergewicht en/of anorexia.

Behandeling

De behandeling hangt af van de precieze oorzaak van het uitblijven van de eisprong. In de meeste gevallen kunt u met medicatie worden behandeld. De uitrijping van een eikel kan gestimuleerd worden met tabletten (Letrozol), injecties met gonadotrofines (FSH) of met behulp van een pomp (LHRH).

Letrozole

Wanneer het uitblijven van de eisprong wordt veroorzaakt door bijvoorbeeld PCOS, of er geen duidelijke hormonale oorzaak wordt gevonden, kan de arts u het medicijn Letrozole voorschrijven. Letrozole heeft

effect op de hypothalamus. Het blokkeert daar het effect van oestrogeen (het vrouwelijk hormoon). Omdat het nu lijkt of er helemaal geen oestrogeen is, gaat de hypothalamus de hypofyse aanzetten om meer LH en FSH te maken. Hierdoor wordt de groei van een eiblaasje gestimuleerd.

De Letrozole zijn tabletjes die u gedurende 5 dagen, van cyclusdag 3 tot en met 7, moet innemen. Op de 12^e dag wordt er een eerste echocontrole gemaakt. Vaak is het nodig dat u meerdere keren voor echocontrole moet komen. Als er een goede eisprong plaatsvindt en er niet meerdere eiblaasjes ontstaan, kunt u de behandeling met Letrozol voortzetten zonder echocontrole. Soms reageert u niet voldoende op 1 tabletje per dag en kan de dosering worden verhoogd tot 3 tabletjes per dag. Als er bij 3 tabletten geen reactie is, kan er overgegaan worden op ovulatie-inductie met injecties. Als u niet of zeer onregelmatig ongesteld bent, moet soms de menstruatie eerst worden opgewekt. Dan zal Provera worden voorgeschreven. Deze kuur duurt 5 dagen.

Iedere vrouw reageert verschillend op een behandeling. Met behulp van Letrozole lukt het bij 80% van de patiënten om een eisprong op te wekken.

Bijwerkingen:

- Een licht verhoogde kans (< 10%) op een meerlingzwangerschap. Dit komt doordat de eierstokken gestimuleerd worden en er soms meerdere eicellen kunnen vrijkomen.
- Tijdelijke cysten in de eierstokken,
- Stemmingwisselingen,
- Hoofdpijn,
- Opvliegers
- Stoornissen in de gezichtsscherpte
- Duizeligheid
- (tijdelijke) Haaruitval

Gonadotrofines

Injecties met gonadotrofines (FSH) stimuleren de eierstokken om eicellen te rijpen. FSH zorgt ervoor dat er een eiblaasje gaat groeien. Dit hormoon wordt gebruikt bij de behandeling van vrouwen bij wie de Letrozole niet goed werkt of die niet zwanger zijn geworden van de behandeling met letrozol. Op de 3e dag van de cyclus begint u met de injecties.

Deze stimuleren de follikelgroei en eicelrijping. De dosering verschilt van patiënt tot patiënt. De gehele periode dat een eikel aan het uitrijpen is, dient u zichzelf iedere dag een injectie toe. Voorafgaand aan de behandeling zal u een prikinstructie krijgen van de poli assistentes. Op cyclusdag 12 wordt de eerste echocontrole verricht. Vaak is het nog nodig om meerdere echo's te maken totdat het eiblaasje groot genoeg is. Als er geen eiblaasje groeit tijdens de echomonitoring zal de dosering van de hormonen opgehoogd worden. Dit zal in kleine stapjes gebeuren, want we willen niet dat er meerdere eiblaasjes gaan groeien. Indien er meer dan 1 eiblaasje groeit, zal de behandeling gecancelled worden en wordt u geadviseerd om thuis beschermde gemeenschap te hebben. Als het eiblaasje groot genoeg is, wordt de eisprong opgewekt met een injectie Ovitrelle (HCG hormoon). Ongeveer 36 tot 40 uur na het toedienen van de injectie met het HCG-hormoon volgt er een eisprong. Afhankelijk van de timing van de Ovitrelle, zal u gemeenschap advies krijgen.

Bijwerkingen:

- Overstimulatie
- Risico meerling
- Hoofdpijnklachten
- Stemmingwisselingen

LHRH-pomp

Wanneer de productie van het hormoon LHRH vanuit de hypothalamus verstoord is, kan worden gekozen voor een pompje. Dit pompje zorgt ervoor dat automatisch iedere 90 minuten een kleine hoeveelheid LHRH wordt afgegeven aan het lichaam. Dit gaat via een naaldje dat onder de huid is aangebracht. Door deze stimulus gaat de hypofyse weer FSH en LH produceren waardoor de menstruele cyclus weer op gang komt. Op cyclusdag 9 wordt de eerste echocontrole verricht. Vaak is het nog nodig om meerdere echo's te maken totdat het eiblaasje groot genoeg is. Bij een positieve zwangerschapstest kan de pomp worden verwijderd.

Als de vervroegde overgang de oorzaak is van het feit dat de eisprong uitblijft, is er helaas geen behandeling mogelijk. De arts zal dan met u de mogelijkheid van adoptie of eiceldonatie (eicellen van een andere vrouw) bespreken.

[Ga naar de afdeling Fertilititeit \(https://www.amphia.nl/afdelingen/gynaecologie-fertiliteit\)](https://www.amphia.nl/afdelingen/gynaecologie-fertiliteit)